

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Komentarz

Tom V

Postępowanie egzekucyjne

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński

Henryk Pietrzkowski

5. WYDANIE

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Komentarz

Tom V

Postępowanie egzekucyjne

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński

Henryk Pietrzkowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

5. WYDANIE

Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, 2016, wyd. 5;
pod redakcją Tadeusza Erecińskiego

Tom I. Postępowanie rozpoznawcze, art. 1–183

Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Jacek Gudowski,
Maria Jędrzejewska, Karol Weitz

Tom II. Postępowanie rozpoznawcze, art. 183¹–366

Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Jacek Gudowski,
Maria Jędrzejewska, Karol Weitz

Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, art. 367–505³⁷

Tadeusz Ereciński, Jacek Gudowski, Karol Weitz

Tom IV. Postępowanie rozpoznawcze.

Postępowanie zabezpieczające, art. 506–757

Tadeusz Ereciński, Jacek Gudowski

Tom V. Postępowanie egzekucyjne, art. 758–1095¹

Henryk Pietrzkowski

Tom VI. Międzynarodowe postępowanie cywilne.

Sąd polubowny (arbitrażowy), art. 1096–1217

Jan Ciszewski, Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Karol Weitz

Stan prawny na 15 marca 2016 r.

z uwzględnieniem ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 218 z późn. zm.), która wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2016 r., ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311), która wchodzi w życie z dniem 8 września 2016 r., a także ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. poz. 195), która wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r.

Wydawca

Klaudia Szawłowska-Milczarek

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Paterak-Kondek

Tytuły do artykułów sporządził

Robert Stępień

Łamanie

Fotoedytor

© Copyright by

Henryk Pietrkowski, 2016

ISBN: 978-83-8092-062-0

5. wydanie

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
---------------------	---

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)	13
--	----

CZĘŚĆ TRZECIA Postępowanie egzekucyjne

TYTUŁ I. Przepisy ogólne	17
DZIAŁ I. Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności ...	25
DZIAŁ II. Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności	143
DZIAŁ IIa. Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego	230
DZIAŁ IIb. Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty	242
DZIAŁ IIc. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń	244
DZIAŁ IId. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych	245
DZIAŁ IIe. Wyciągi z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych	249
DZIAŁ II f. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych	251
DZIAŁ III. Wszczęcie egzekucji i dalsze czynności egzekucyjne	255
DZIAŁ IV. Zawieszenie i umorzenie postępowania	300
DZIAŁ V. Ograniczenia egzekucji	332
DZIAŁ VI. Powództwa przeciwegzekucyjne	356
TYTUŁ II. Egzekucja świadczeń pieniężnych	393
DZIAŁ I. Egzekucja z ruchomości	401
Rozdział 1. Zajęcie	401
Rozdział 2. Sprzedaż	427
Rozdział 3. Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej	456
DZIAŁ II. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	463
DZIAŁ III. Egzekucja z rachunków bankowych	485

DZIAŁ IV. Egzekucja z innych wierzytelności	515
DZIAŁ IVa. Egzekucja z innych praw majątkowych	546
DZIAŁ V. Wyjawienie majątku	573
DZIAŁ VI. Egzekucja z nieruchomości	586
Rozdział 1. Przepisy wstępne	586
Rozdział 2. Zajęcie	591
Rozdział 3. Opis i oszacowanie	630
Rozdział 4. Obwieszczenie o licytacji	644
Rozdział 5. Warunki licytacyjne	653
Rozdział 6. Licytacja	663
Rozdział 7. Przybicie	684
Rozdział 8. Przesądzenie własności	699
Rozdział 9. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkownika wieczystego	714
DZIAŁ VIa. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	722
DZIAŁ VII. Egzekucja ze statków morskich	729
DZIAŁ VIII. Podział sumy uzyskanej z egzekucji	736
Rozdział 1. Przepisy ogólne	736
Rozdział 2. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę	762
Rozdział 3. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych	766
Rozdział 4. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości	767
TYTUŁ III. Przepisy szczególne o egzekucji	781
DZIAŁ I. Egzekucja świadczeń niepieniężnych	784
DZIAŁ II. Przepisy szczególne o egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców	840
Rozdział 1. Przepisy ogólne	840
Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy	852
Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	869
DZIAŁ III. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	878
DZIAŁ IV. (uchylony).	884
DZIAŁ V. Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	884
DZIAŁ VI. (uchylony)	896
Skorowidz przedmiotowy	897

Wykaz skrótów

Biul. SN	– Biuletyn Sądu Najwyższego
ETE	– europejski tytuł egzekucyjny
k.c.	– ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380)
k.k.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
k.k.w.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
k.m.	– ustawa z dnia 18 września 2001 r. – kodeks morski (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 66)
Konstytucja RP	– Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze sprost. i z późn. zm.)
k.p.	– ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
k.p.c.	– ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
k.p.k.	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
k.r.o.	– ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
k.s.h.	– ustawa z dnia 15 września 2000 r. – kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
LEX	– system informacji prawnej LEX
MoP	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych

OSN	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego (do 1962 r.)
OSNAPIUS	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1995 r.)
OSNC	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna (od 1995 r.)
OSNC-ZD	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSNCP	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1963 r. do 1994 r.)
OSNKW	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSP	- Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPika	- Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	- Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Zbiór Urzędowy
OTK-A	- Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Seria A
Pal.	- Palestra
PES	- Problemy Egzekucji Sądowej
PiP	- Państwo i Prawo
PiZS	- Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PP	- Problemy Praworządności
PPC	- Polski Proces Cywilny
PPE	- Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	- Przegląd Prawa Handlowego
Pr. Bank.	- Prawo Bankowe
pr. bank.	- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.)
p.g.k.	- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 520 z późn. zm.)
Pr. Gosp.	- Prawo Gospodarcze
pr. not.	- ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 164 z późn. zm.)
Prok. i Pr.	- Prokuratura i Prawo
Pr.P.Wart.	- Prawo Papierów Wartościowych
Pr. Spółek	- Prawo Spółek
PS	- Przegląd Sądowy
p.p.s.a.	- ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
pr. up.	- ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
PUG	- Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego

-
- p.u.s.p. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 133 z późn. zm.)
- RPr. – Radca Prawny
- PWS – Problemy Wymiaru Sprawiedliwości
- reg.sąd. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 2316)
- Rej. – Rejent
- RPEiS – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
- rozp.czyn.kom. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52 z późn. zm.)
- rozp.wpis. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 154, poz. 753 z późn. zm. – uchylone)
- rozporządzenie nr 4/2009 – rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 7 z 10.01.2009, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 44/2001 – rozporządzenie Rady nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. WE L 12 z 16.01.2001, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 606/2013 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych (Dz. Urz. UE L 181 z 29.06.2013, s. 4)
- rozporządzenie nr 805/2004 – rozporządzenie nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, s. 15, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 939/2014 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 939/2014 z dnia 2 września 2014 r. ustanawiające zaświadczenia, o których mowa w art. 5 i 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych (Dz. Urz. UE L 263 z 3.09.2014, s. 10)
-

- rozporządzenie nr 1215/2012 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 351 z 20.12.2012, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1896/2006 – rozporządzenie nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE L 399 z 30.12.2006, s. 1, ze sprost.)
- rozporządzenie nr 861/2007 – rozporządzenie nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, s. 1)
- SA – sąd apelacyjny
- SN – Sąd Najwyższy
- SP – Studia Prawnicze
- SW – sąd wojewódzki
- TPP – Transformacje Prawa Prywatnego
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.)
- u.k.s.e. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 790 z późn. zm.)
- u.k.s.c. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 z późn. zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 707 z późn. zm.)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2135 z późn. zm.)
- u.o.i.f. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 94 z późn. zm.)
- u.o.p.l. – ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 150 z późn. zm.)
- u.p.e.a. – ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1619 z późn. zm.)
- u.z.r.r.z. – ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 297)

-
- u.s.m. – ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1222 z późn. zm.)
- ustawa z 16 września 2011 r. – ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1381)
- ustawa z 24 stycznia 2014 r. – ustawa z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 379)
- ustawa z 7 lutego 2014 r. – ustawa z dnia 7 lutego 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. poz. 293)
- ustawa z 4 kwietnia 2014 r. – ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 162)
- ustawa z 26 września 2014 r. – ustawa z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1626)
- ustawa z 5 grudnia 2014 r. – ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2)
- ustawa z 15 stycznia 2015 r. – ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 218 z późn. zm.), której przepisy dotyczące postępowania egzekucyjnego wchodzi w życie w dniu 1 lipca 2016 r.
- ustawa z 20 marca 2015 r. – ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 539)
- ustawa z 10 lipca 2015 r. – ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311), której przepisy dotyczące postępowania egzekucyjnego wchodzi w życie w dniu 8 września 2016 r.
- Zb. Orz. – Zbiór Orzeczeń
- Zb. Urz. – Zbiór Urzędowy

Uwaga: Artykuły bez bliższego oznaczenia są artykułami kodeksu postępowania cywilnego.

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101; zm.: Dz. U. z 2014 r. poz. 293, poz. 379, poz. 435, poz. 567, poz. 616, poz. 945, poz. 1091, poz. 1161, poz. 1296, poz. 1585, poz. 1626, poz. 1741, poz. 1924; z 2015 r. poz. 2, poz. 4, poz. 218, poz. 539, poz. 978, poz. 1062, poz. 1137, poz. 1199, poz. 1311, poz. 1418, poz. 1419, poz. 1505, poz. 1527, poz. 1567, poz. 1587, poz. 1595, poz. 1634, poz. 1635, poz. 1854; Dz. U. z 2016 r. poz. 195, poz. 394)

CZĘŚĆ TRZECIA
Postępowanie egzekucyjne

TYTUŁ I

Przepisy ogólne

Literatura do tytułu I

Adamczuk A. (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. M. Manowska, Warszawa 2013; Adamus R., Chrapoński D., *Problem nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu po ogłoszeniu upadłości dłużnika*, Monitor Prawa Bankowego 2014, nr 6; Allerhand M., *Kodeks postępowania cywilnego, cz. 2. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, Lwów 1933; Arkuszewska A.M., *Europejski tytuł egzekucyjny dla roszczeń bezspornych – nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego*, PPH 2006, nr 6; Armata M., *Skarga na czynności komornika*, Zagadnienia Egzekucji Sądowej w Polsce 1994, nr 3; Armata M., *Skarga na czynności komornika*, PES 1994, nr 8; Barańska A., *Egzekucja sądowa z nieruchomości po nowelizacji z dnia 2 lipca 2004 r.*, PPE 2004, nr 10–12; Barańska A., *Status prawny komornika sądowego i mienia kancelarii komorniczej*, PPE 2008, nr 1–2; Bartz A.W., *Skarga osoby trzeciej na czynności komornika*, Głos Sądowy 1938, nr 4; Bieniek G., *Pietrzkowski H.*, *Reprezentacja Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego*, Warszawa 2006; Bieniek G., *Umovne ustroje majątkowe*, Rej. 2005, nr 9; B. Bładowski, *Dopuszczalność środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym*, Pal. 1978, nr 11–12; Bładowski B., *Zażalenie w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1975; Bieźuński P., *Kilka uwag na temat charakteru prawnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji w trybie przepisów prawa bankowego*, Monitor Prawa Bankowego 2013, nr 2; Bładowski B., *Dopuszczalność środków zaskarżenia w sprawach egzekucyjnych*, Pal. 2014, nr 5–6; Błaszczak Ł., *Spółka jawna i komandytowa – wybrane zagadnienia na tle procedury cywilnej*, RPr. 2003, nr 1; Błaszczak Ł., *Spółka osobowa prawa handlowego jako strona procesu cywilnego. Wybrane zagadnienia na tle procedury cywilnej* (w:) J. Frąckowiak (red.), *Kodeks spółek handlowych po pięciu latach*, Wrocław 2006; Bojanowski E., *Strona pozwana w procesie o zwolnienie od egzekucji administracyjnej*, NP 1974, nr 6; Bojarski P., *Zbieg zabezpieczenia powództwa przez ustanowienie zarządu nad przedsiębiorstwem z toczącymi się egzekucjami*, PPE 2010, nr 10–11; Borkowski P., *Kurator w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PS 2013, nr 1; Broniewicz W., *Postępowanie egzekucyjne i egzekucja w sprawach cywilnych*, PiP 1988, z. 8; Broniewicz W., *Dopuszczalność środków odwoławczych w postępowaniu cywilnym ze względu na przedmiot zaskarżenia*, PiP 1997, z. 5; Broniewicz W., *Glosa krytyczna do wyroku SN z 12 grudnia 2000 r.*, V CKN 175/00, OSP 2001, z. 7–8, poz. 116; Broniewicz W., *W kwestii odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez komornika* (w:) A. Rembieniński (red.), *Studia z prawa cywilnego. Księga pamiątkowa dla uczczenia 50-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Adama Szpunara*, Warszawa–Łódź 1983; Broniewicz W., *W kwestii zarządzeń sądu w postępowaniu cywilnym*, NP 1972, nr 7–8; Broniewicz W., *Wszczęcie i przebieg postępowania egzekucyjnego* (w:) E. Warzocha (red.), *Współczesne tendencje rozwoju procedury cywilnej w Europie. Materiały międzynarodowej konferencji naukowej Popowo, 25–27 października 1988 r.*, Warszawa 1990; Broniewicz W., *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2008; Broniewicz W., Marciniak A., Kunicki I., *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2014; Budny E., *Koszty postępowania egzekucyjnego*, PES 1994, nr 8; Budzyński M., *Obowiązek komornika sądowego badania faktu ogłoszenia upadłości egzekwowanego dłużnika a odpowiedzialność odszkodowawcza*, PPE 2013, nr 7–9; Ciepła H., Skibińska-Adamowicz J., *Status prawny komornika i podstawy jego odpowiedzialności odszkodowawczej po uchyleniu art. 769 k.p.c.*, PPE 2006, nr 4–6; Cieślak S., *Skutki procesowe niezachowania wymagań prawnych czynności egzekucyjnych komornika sądowego*, PS 2003, nr 11–12; Cieślak S., *Czynności komornika sądowego w postępowaniu*

niu upadłościowym, PE 2002, nr 20; Cieślak S., *Skarga na czynności komornika oraz wybrane zagadnienia dotyczące egzekucji świadczeń pieniężnych w świetle nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 16 września 2011 r.*, PPE 2012, nr 3–6; Cieślak S., *Zakres zastosowania elektronicznej formy pisemnej w postępowaniu egzekucyjnym po nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 9 stycznia 2009 r.* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Ciszewski P.**, *Problematyka obniżenia opłaty stosunkowej w postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2013, nr 4–6; **Cudak A.**, *Skarga na czynności komornika*, Sopot 1998; **Cudak A.**, *Skarga na czynności komornika w świetle art. 767¹ k.p.c.*, PS 1997, nr 4; **Cudak A.**, *Skarga na czynności komornika*, Sopot 2015; **Daczyński A.**, *Uchylenie natychmiastowej wykonaności tytułu i wstrzymanie jego wykonania jako podstawy zawieszenia postępowania egzekucyjnego*, PPE 2004, nr 10–12; **Dalka S.**, *Nadzór judykacyjny sądu nad czynnościami komornika w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, PES 2000, nr 4; **Dalka S.**, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, PES 1993, nr 3; **Dalka S.**, *Skutki zawieszenia postępowania egzekucyjnego*, PES 1996, nr 15; **Dalka S.**, *Znaczenie sądów polubownych dla wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych*, PES 2001, nr 19; **Dalka S.**, *Przestrzeganie wymogów formalnych pism procesowych w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym*, PES 1995, nr 12; **Dalka S., Świczkowski J.**, *O prewencyjnym nadzorze judykacyjnym sądu nad komornikiem*, PPE 2004, nr 3–4; **Dalka S., Świczkowski J.**, *Wyjaśnienia udzielane przez komornika w trybie art. 763 k.p.c.*, PPE 2006, nr 9–10; **Drelichowska A.**, *Postępowanie w sprawie skargi na czynności egzekucyjne*, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo 2014, nr 316; **Dutka T.**, *Nadzór judykacyjny a nadzór sądowy nad czynnościami komornika* (w:) K. Korzan (red.), *Studia z procesu cywilnego*, Katowice 1986; **Dyl A.**, *Czy możliwe jest powstrzymanie egzekucji wszczętej na podstawie nakazu zapłaty bezskutecznie doręzonego w trybie art. 139 § 1 k.p.c.?*, PPC 2013, nr 2; **Dyoniak A.**, *Odpowiedzialność majątkowa małżonków wobec osób trzecich*, Warszawa–Poznań 1980; **Dziewulska M.**, *głos do uchwały SN z dnia 18 lipca 2012 r.*, III CZP 38/12, Glosa 2013, nr 1; **Dziewulska M.**, *O konieczności prawidłowego stosowania w postępowaniu egzekucyjnym instytucji złożenia wyjaśnień celem pozyskania informacji o majątku dłużnika* (w:) *Wszelkie prawo stanowione jest dla ludzi. Księga Jubileuszowa Sędziego Doktora Zbigniewa Szczurka*, red. nauk. J. Świczkowski, Gdynia 2014; **Erciński T.** (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze. Część druga. Postępowanie zabezpieczające*, t. 3, Warszawa 2006; **Feliga P.**, *Węzłowe problemy nadmiernej długości cywilnego postępowania egzekucyjnego na tle judykatury Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach polskich*, PPE 2010, nr 10; **Fijałkowski E.**, *Powództwo dłużnika o ustalenie nieistnienia należności egzekwowanej w trybie egzekucji administracyjnej*, NP 1972, nr 3; **Flaga-Gieruszyńska K.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, red. A. Zieliński, Warszawa 2006; **Flaga-Gieruszyńska K.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, red. A. Zieliński, Warszawa 2014; **Gil I., Szklarz P.**, *Nowelizacje Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania egzekucyjnego*, Edukacja Prawnicza 2014, nr 10; **Gil P.**, *Tytuł egzekucyjny w postaci aktu notarialnego według przepisu art. 777 § 1 pkt 4 i 5*, Rej. 2000, nr 1; **Gil J., Gil P.**, *Postępowanie klauzulowe*, Warszawa 2007; **Grobely I.**, *Zawieszenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa*, PPE 2003, nr 11–12; **Grzegorzczak P.**, *Dopuszczalność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PS 2007, nr 2; **Grzegorzczak P.**, *głos do wyroku TK z dnia 1 kwietnia 2008 r.*, SK 77/06, PS 2008, nr 11–12; **Grzegorzczak P.**, *Granice nadzoru judykacyjnego sprawowanego nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, Pal. 2007, nr 9–10; **Grzegorzczak P.**, *Uwagi o egzekucji wyroku uwzględniającego roszczenie o złożenie oświadczenia w razie dokonanego naruszenia dobra osobistego*, Studia i Analizy Sądu Najwyższego 2007, t. 1; **Grzegorzczak P.**, *Zarzut spełnienia świadczenia jako podstawa powództwa opozycyjnego (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.)*, PPC 2011, nr 4; **Grzegorzczak P.**, *Sytuacja prawna wierzyciela pauliańskiego w razie wszczęcia przez wierzycieli osoby trzeciej egzekucji z jej majątku*, MoP 2013, nr 15; **Grzegorzczak P.**, *Przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową a art. 788 KPC*, MoP 2014, nr 23; **Grzybowski M.**, *Zmiana podmiotowa po stronie wierzyciela w bankowym tytule egzekucyjnym* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Grzegorzczak P.**, *Nowy fundament europejskiego prawa procesowego cywilnego: jurysdykcja krajowa, zawisłość sprawy oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych według rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego nr 1215/2012 (Bruksela Ia)*, cz. 1, PS 2014, nr 6, cz. 2, PS 2014, nr 7–8; **Gudowski J.**, *O kilku naczelnych zasadach procesu cywilnego – wczoraj, dziś, jutro* (w:) M. Kępiński, A. Nowicka (red.), *Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtyśkiemu*, Poznań 2005; **Harast A.**, *Europejski tytuł egzekucyjny – postępowanie egzekucyjne w państwie wykonania*, cz. 1 i 2, MoP 2007, nr 19 i 20; **Holewińska-Łapińska E.**, *Ochrona wierzyciela jednego z małżonków pozostających w umownym ustroju majątkowym*, Studia i Analizy Sądu Najwyższego 2008, t. 2; **Hrycaj A.**, *Wpływ postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości na postępowanie egzekucyjne*, PPE 2006, nr 7–8; **Jabłoński M., Węgrzyn J.**, *Ochrona tajemnicy zawodowej komornika sądowego*, Przegląd Prawa i Administracji 2014, nr 97;

Jagiela J. (w:) *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 2, *Komentarz do artykułów 506–1088*, red. K. Piasecki, Warszawa 1997; Jagiela J., *Wybrane zagadnienia dotyczące zawieszenia i umorzenia postępowania egzekucyjnego*, PES 1999, nr 2; Jagiela J., *Zbieg egzekucji przez zarząd przymusowy albo sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego dłużnika z innymi sposobami egzekucji sądowej*, PPE 2006, nr 1–3; Jagiela J., *Umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych z mocy prawa* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; Jagiela J., *Umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych z mocy prawa*, PPE 2014, nr 1–2; Jagiela J., *Zasady egzekwowania kosztów postępowania egzekucyjnego ustalonych przez komornika sądowego*, PS 2015, nr 5; **Jakubecki A.**, *Naczelne zasady postępowania cywilnego w świetle nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego* (w:) A. Oklejak (red.), *Czterdziestolecie kodeksu postępowania cywilnego. Zjazd katedr postępowania cywilnego w Zakopanem (7–9.10.2005 r.)*, Kraków 2006; Jakubecki A., *Poddanie się egzekucji w akcie notarialnym*, *Rej.* 1998, nr 12; **Janas S.**, *Bankowe tytuły egzekucyjne (wybrane zagadnienia procesowe)*, PPC 2013, nr 3; **Jankowski J.**, *Kryteria decydujące o pojęciu stron postępowania egzekucyjnego na tle struktury tego postępowania*, *Acta Universitatis Lodzianis* 1989; Jankowski J., *Stanowisko procesowe nabywcy licytacyjnego w postępowaniu egzekucyjnym*, NP 1989, nr 5–6; Jankowski J., *Możliwość podmiotowej zmiany tytułu wykonawczego przed wszczęciem właściwego postępowania egzekucyjnego*, NP 1990, nr 10; Jankowski J., *Nowelizacja części drugiej kodeksu postępowania cywilnego*, PS 1996, nr 4; Jankowski J., *Przebieg postępowania egzekucyjnego, upadłościowego i układowego. Struktura postępowań w ujęciu dynamicznym*, Kraków 1999; Jankowski J., *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego, cz. 2 i 3*, MoP 2004, nr 22 i 23; Jankowski J., *Nowelizacje KPC wprowadzone w 2005 r.*, Warszawa 2005; Jankowski J., *Obowiązek udzielania komornikowi informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji w świetle ustawy o ochronie danych osobowych*, PES 2001, nr 11; Jankowski J., *Poszukiwanie przez komornika majątku dłużnika na zlecenie wierzyciela*, PPE 2007, nr 1–2; Jankowski J., *Sposoby egzekucji świadczeń pieniężnych a przedmiot egzekucji*, PPE 2007, nr 10–11; Jankowski J., *Uczestnicy sądowego postępowania egzekucyjnego*, *Acta Universitatis Lodzianis* 1992; Jankowski J., *Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji. Komentarz*, Warszawa 2000; Jankowski J., *Wadliwa postać orzeczenia sądu I instancji w procesie cywilnym*, *Pal.* 1989, nr 12; Jankowski J., *Wszczęcie egzekucji sądowej* (w:) K. Lubiński (red.), *Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, Sopot 2002; Jankowski J., *Zmiana podmiotowego zakresu egzekucji*, PES 2001, nr 17; Jankowski J., *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego, cz. 2. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, MoP 2012, nr 3; Jankowski J., *Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego dokonana mocą ustawy z 10.5.2013 r.*, MoP 2013, nr 15; Jankowski J. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, Warszawa 2013; Jankowski J., *Wszczęcie egzekucji sądowej w sprawach cywilnych* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; Jankowski J., *Nowelizacja przepisów Kodeksu postępowania cywilnego mocą ustawy z dnia 10 maja 2013 r., wprowadzająca nowe obowiązki nałożone na komorników sądowych*, PPE 2014, nr 1–2; **Jarocho A.**, *Charakter prawny powództwa o ustalenie, że tytuł wykonawczy nie może być wykonywany względem władającego rzeczą (art. 791 § 2 k.p.c.)*, PPE 2010, nr 9; Jarocho A., *Obecność świadków przy czynnościach egzekucyjnych w postępowaniu cywilnym*, PPE 2010, nr 8; Jarocho A., *Charakter prawny i forma zlecenia komornikowi poszukiwania majątku dłużnika*, PPE 2011, nr 1; **Jastrzębska A.**, *Oświadczenie o poddaniu się egzekucji a przelew wierzytelności w prawie bankowym*, *Pal.* 2014, nr 1–2; **Jedliński A.**, *Ochrona wkładów członkowskich i oszczędności członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2001, nr 15; **Jędrejek G.**, *Obrona małżonka dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym*, MoP 2008, nr 18; Jędrejek G., *Egzekucja przez zarząd przymusowy przedsiębiorstw rodzinnych*, Warszawa 2006; Jędrejek G., *Wylączenie od egzekucji sądowej przedmiotów służących do wykonywania praktyk religijnych* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Jobska M.**, *Zażalenie na postanowienie sądu co do nadania klauzuli wykonalności (art. 795 k.p.c.) a powództwo przeciwegzekucyjne (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.) w przypadku poddania się dłużnika egzekucji wprost z aktu notarialnego*, PPE 2006, nr 11; **Józefowicz A.**, *Czynności procesowe organu egzekucyjnego przed wszczęciem egzekucji*, NP 1963, nr 9; **Julke G.**, *glosa do uchwały SN z dnia 19 kwietnia 2007 r.*, III CZP 16/07, PPE 2008, nr 1–2; **Julke G.**, *Nadzór administracyjny sądu rejonowego nad działalnością komornika sądowego*, PPE 2006, nr 11; **Julke G.**, *Postępowanie w sprawie nadania sądowej klauzuli wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym*, PES 1999, nr 3; **Kaczmarczyk M.**, *Ustrój małżeńskiej wspólności ustawowej jako podstawowy wyznacznik zakresu odpowiedzialności małżonków za zobowiązania wobec osób trzecich*, PPE 2015, nr 11; **Kalinowski M.**, *Komornik sądowy jako płatnik podatków* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Karcz-Kaczmarek M.**, *Kształtowanie się statusu prawnego zastępcy komornika sądowego. Zagadnienia wybrane* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Kawecka A.**, *Poddanie*

się egzekucji w akcie notarialnym, PPE 2006, nr 9–10; **Krawczyk-Kamińska K.**, Koszty postępowania egzekucyjnego przy zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej, PPE 2010, nr 6; Krawczyk-Kamińska K., Zasada kosztów nieklauszuli wykonalności z urzędu (art. 782 k.p.c.), MoP 2008, nr 2; **Klecha P.**, Nadanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności z urzędu (art. 782 k.p.c.), MoP 2008, nr 3; **Knoppek K.**, Akt notarialny jako tytuł egzekucyjny, PiP 1991, z. 12; Knoppek K., Świadczenie czynności egzekucyjnych, RPEiS 1991, z. 1; **Knypl Z.**, Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji. Komentarz. Stan prawny na dzień 28 grudnia 2007 r., Sopot 2007; Knypl Z., Koszty egzekucji świadczeń pieniężnych w egzekucji administracyjnej i sądowej, Nowa Currenda 2013, nr 1; **Knypl Z., Merchel Z.**, Komentarz do ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, Sopot 2013; Knypl Z., Merchel Z., Komentarz do ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, Sopot 2014; **Knypl Z., Merchel Z., Treder J.**, Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji, Sopot 2004; **Kolański J.**, Informacje o dłużniku. Źródła i sposoby ich pozyskiwania, PPE 2006, nr 9–10; **Kordasiewicz B.** (w:) System Prawa Prywatnego, t. 2, red. Z. Radwański, Warszawa 2002; **Knysiak-Molczyk H.**, Nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, PS 2010, nr 7–8; Knysiak-Molczyk H., Nadanie klauzuli wykonalności w razie przejścia uprawnienia lub obowiązku po powstaniu tytułu egzekucyjnego, PS 2010, nr 1; **Korniłowicz M.**, Właściwość miejscowa komornika sądowego jako organu egzekucyjnego, PE 2001, nr 15; **Korzan K.**, Sądowe postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 1986; Korzan K., Kilka uwag na temat szacowania ruchomości przez biegłego w trybie art. 853 § 2 k.p.c., Pal. 1966, nr 7; Korzan K., Właściwość miejscowa sądu w sprawach z powództwa opozycyjnego przeciw bankom, MoP 1994, nr 11; Korzan K., Wykonanie orzeczeń w sprawach o roszczenia pracowników o przywrócenie do pracy, Katowice 1985; Korzan K., Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego, PES 1994, nr 7; **Korzonek J.**, Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające, cz. II k.p.c., t. 2, Kraków 1934; Korzonek J., Ochrona dłużnika przeciwko egzekucji, Głos Prawa 1938, nr 1–2; **Kosowski E.**, Skarga na czynności komornika wykonującego orzeczenie o rozgraniczeniu, NP 1978, nr 6; **Kosyra P.**, Kurator dla dłużnika nieznanego z miejsca pobytu w sądowym postępowaniu egzekucyjnym, MoP 2011, nr 14; **Kościółek A.**, Wzmocnienie pozycji dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym w świetle ustawy z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, PS 2013, nr 7–8; **Kot J.**, Umorzenie postępowania egzekucyjnego, Pal. 1979, nr 3; Kot J., Zawieszenie postępowania egzekucyjnego, NP 1980, nr 4; **Kowalkowski R.**, Egzekucja świadczeń przemianych na tle art. 798 k.p.c., PES 1994, nr 4; Kowalkowski R., Postępowanie egzekucyjne a egzekucja, PES 1995, nr 10; Kowalkowski R. (w:) Encyklopedia egzekucji sądowej, red. Z. Szczurek, Sopot 1996; Kowalkowski R. (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, red. Z. Szczurek, Sopot 2005; **Kowalska M.**, Zbieg egzekucji sądowej – zagadnienia prawa i praktyki, PPE 2006, nr 1–3; **Kowalski W.**, Osoba trzecia w rozumieniu art. 841 k.p.c., PPE 2004, nr 5–6; **Koziara K.**, Orzeczenie sądu w przedmiocie zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej, PPE 2015, nr 9; **Krajewski J.**, Procesowa ochrona praw małżonka przed egzekucją prowadzoną przeciwko jego współmałżonkowi (w:) Księga pamiątkowa ku czci Kamila Stefki, Warszawa–Wrocław 1967; **Krakowiak M.**, Skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania egzekucyjnego, PPE 2005, nr 1–6; Krakowiak M., Egzekucja przez zarząd przynusowy, Warszawa 2011; Krakowiak M., Zażalenie komornika sądowego na postanowienie sądu I instancji o obniżeniu opłaty egzekucyjnej, Iustitia 2014, nr 3; Krakowiak M., Zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z 10.07.2015 r., PS 2016, nr 1; **Kruszelnicki F.**, Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, Nowy Proces Cywilny 1933, nr 18; Kruszelnicki F., Zarys systemu polskiego prawa egzekucyjnego i zabezpieczającego, Warszawa 1934; **Kunicki I.**, Zmiany regulacji prawnej skutków przysądzenia własności nieruchomości wprowadzone ustawą z 16 września 2011 r., PPC 2012, nr 1; Kunicki I., Poszukiwanie przez komornika majątku dłużnika za wynagrodzeniem, PPE 2009, nr 6; Kunicki I., Podział sumy uzyskanej z egzekucji, Sopot 2000; Kunicki I., Prawo wierzyciela do wyboru komornika sądowego (w:) A. Marciniak (red.), Założenia projektu nowej ustawy o komornikach sądowych, Sopot 2014; Kunicki I., Wybór sposobu egzekucji i ustalenie majątku dłużnika w świetle projektowanych zmian Kodeksu postępowania cywilnego (druk sejmowy nr 2678), PPE 2015, nr 5; **Kusyb B.**, Odsetki za opóźnienie w bankowym tytule egzekucyjnym, PS 2010, nr 10; **Kuźnicki R.**, Koszty egzekucyjne a koszty postępowania egzekucyjnego, PS 1997, nr 4; Kuźnicki R., Zbieg egzekucji sądowych, PES 1998, nr 32; **Kwaśniewski J.**, Rozpoznawanie skarg na czynności komornika przez sądy powiatowe, PWS 1973, nr 1; **Laskowska A.**, Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej wskutek uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania egzekucyjnego, PPE 2007, nr 9; Laskowska A., Wpływ utraty przez stronę zdolności sądowej, procesowej lub przedstawiciela ustawowego na postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, PPE 2008, nr 6–9; **Leszczyńska-Gutowska A.**, Obniżenie opłaty egzekucyjnej, PPE 2013, nr 4–6; **Leszczyński M.**, Komornik sądowy – zawód bez przyszłości?, Edukacja Prawnicza 2014, nr 2; **Leśniak O., Romańska M.**, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, Warszawa 2013; **Lewandowski M.**, Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych), PES 2000, nr 9; **Litwińska M.**, Sytuacja praw-

na komandytariusza w spółce komandytowej, PPH 1994, nr 7–8; **Lubiński K.**, Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika sądowego w świetle ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, PES 1998, nr 30; Lubiński K., *Organy egzekucyjne i ich właściwość* (w:) K. Lubiński (red.), *Egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych w Polsce*, Sopot 2002; Lubiński K., *Problemy reformy urzędu komornika sądowego*, Toruń 1993; Lubiński K., *Stanowisko i podstawy odpowiedzialności prawnej komornika sądowego w prawie polskim*, Sopot 1996; Lubiński K., *Status konstytucyjno-prawny zawodu komornika sądowego* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; Lubiński K., *Status publicznoprawny komornika sądowego* (w:) K. Lubiński (red.), *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, Sopot 2000; Lubiński K., *Uczestnicy sądowego postępowania egzekucyjnego*, PES 1994, nr 5; **Łabno Z.**, *Odpowiedzialność zakładu pracy, banku oraz dłużnika zajętej wierzytelności i praw w postępowaniu egzekucyjnym*, Pal. 1968, nr 2; **Ławrynowicz J.**, **Nowak S.**, *Wylączenie z egzekucji odszkodowań i świadczeń przysługujących z tytułu ubezpieczeń majątkowych i osobowych*, Pal. 1987, nr 5; **Łopatowska-Rynkowska J.**, *Wylączenie spod egzekucji w toku egzekucji z nieruchomości*, RPr. 2005, nr 3; **Marcewicz O.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2012; Marcewicz O. (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2015; Marcewicz O. (w:) *Komentarz aktualizowany do art. 820³ Kodeksu postępowania cywilnego*, red. A. Jakubecki, LEX/el. 2015; **Marciniak A.**, *Nadzór judykacyjny nad czynnościami komornika*, PPE 2006, nr 11; **Marciniak A.**, *Oplaty egzekucyjne w świetle funkcji kosztów postępowania*, PPE 2003, nr 9–10; **Marciniak A.**, *Prawo zastawu a przedmiotowy zakres egzekucji świadczeń pieniężnych*, PES 1997, nr 24; **Marciniak A.**, *Podstawa egzekucji sądowej z przedmiotu zastawu lub hipoteki*, PES 2000, nr 5; **Marciniak A.**, *Podstawa egzekucji sądowej*. Tytuł wykonawczy, Łódź 1991; **Marciniak A.**, *Pojęcie i system środków przymusu w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PES 2002, nr 21; **Marciniak A.**, *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2005; **Marciniak A.**, *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2008; **Marciniak A.**, *Przedmiotowe ograniczenie egzekucji sądowej ze względów humanitarno-społecznych*, NP 1978, nr 2; **Marciniak A.**, *Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji*. Komentarz, Warszawa 2007; **Marciniak A.**, *Utrata tytułu wykonawczego*, NP 1986, nr 1; **Marciniak A.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 3, *Komentarz do art. 730–1088*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2015; **Marciniak A.**, *W kwestii oświadczenia dłużnika o poddaniu się egzekucji*, Acta Universitatis Lodzianis 1990, Folia Iuridica nr 42; **Marciniak A.**, *Zadania komornika sądowego w polskim postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2006, nr 12; **Marciniak A.**, *Zakres kognicji sądu w postępowaniu o ponowne wydanie tytułu wykonawczego*, NP 1988, nr 2–3; **Marciniak A.**, *Zbieg egzekucji i zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu cywilnym*, PPE 2003, nr 9–10; **Marciniak A.**, *Zbieg egzekucji sądowej*, PS 1999, nr 7–8; **Marciniak A.**, *Zmiany w przepisach o ochronie przed egzekucją sądową dochodów, których celem jest zapewnienie utrzymania*, NP 1984, nr 5; **Marciniak A.**, *Dochodzenie roszczeń zabezpieczonych zastawem lub hipoteką*, Sopot 2001; **Marciniak A.**, *Egzekucja a postępowanie egzekucyjne*, PES 1994, nr 8; **Marciniak A.**, *Egzekucja świadczeń alimentacyjnych*, NP 1976, nr 7–8; **Marciniak A.**, *Nadzór judykacyjny nad czynnościami komornika*, PPE 2006, nr 11; **Marciniak A.**, *Nadzór nad komornikami według ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* (w:) K. Lubiński (red.), *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, Sopot 2000; **Marciniak A.**, *Ograniczenia egzekucji sądowej*, Acta Universitatis Lodzianis 1986, Folia Iuridica nr 26; **Marciniak A.**, *Opinia prawna na temat zasad egzekucyjnego zajęcia wierzytelności w świetle przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych*, PPE 2008, nr 1–2; **Marciniak A.**, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2013; **Marciniak A.**, *Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji*. Komentarz, Warszawa 2012; **Marciniak A.**, *Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji*. Komentarz, Warszawa 2014; **Marciniak A.**, *Zbieg egzekucji sądowych*, NP 1999, nr 7–8; **Marciniak A.**, *Koszty egzekucji sądowej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, Nowa Currenda 2013, nr 7; **Marciniak A.**, *Koszty egzekucji sądowej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (2003–2009)* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Marciniak A.**, *W kwestii sposobu udzielania pomocy komornikowi sądowemu przez organy Policji przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych*, Nowa Currenda 2013, nr 3; **Marć J.**, *Biegli w postępowaniu egzekucyjnym*, PS 1939, nr 5; **Markiewicz M.**, *Czy w świetle art. 788 § 1 k.p.c. podstawa nadania klauzuli wykonalności może być poświadczony odpis dokumentu?*, PPC 2010, nr 1; **Markiewicz M.**, *Czy artykuł 788 k.p.c. ma zastosowanie po wszczęciu postępowania egzekucyjnego?*, PPC 2011, nr 2; **Matuś G.**, *Akt notarialny jako tytuł egzekucyjny: zagadnienia wybrane*, Nieruchomość 2014, nr 2; **Mączyński A.**, *Przejęcie uprawnienia w toku sprawy przed wydaniem tytułu egzekucyjnego jako podstawa nadania klauzuli wykonalności na rzecz spółki kapitałowej*, PPH 2007, nr 11; **Mączyński A.**, *Nadanie na podstawie art. 778¹ k.p.c. klauzuli wykonalności przeciwko współnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki osobowej – glosa do uchwały SN z dnia 4 września 2009 r., III CZP 52/09*, Glosa 2014, nr 1; **Mądrzak H.**, *Czynności egzekucyjne (analiza pojęcia)* (w:) K. Korzan (red.), *Komornicy jako organy egzekucyjne*

w nowych warunkach ustrojowych (poszukiwanie optymalnych rozwiązań), PES 1994, nr 8 – wydanie specjalne; Mądrzak H., *Czynności egzekucyjne (analiza pojęć)*, Zagadnienia Egzekucji Sądowej w Polsce 1994, nr 3; Mądrzak H., *Prawo wyboru przez wierzyciela komornika na tle art. 8 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* (w:) K. Lubiński (red.), *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, Sopot 2000; **Merchel Z.**, *Jawność w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 1994, nr 6; **Merchel Z.**, *Zbieg egzekucji a koszty egzekucji*, cz. 1, Nowa Currenda 2000, nr 6; **Merchel Z.**, *Zmiany w zakresie właściwości miejscowej komornika jako organu egzekucyjnego wynikające z ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, PES 1998, nr 31; **Merchel Z.**, *Koszty komorniczego postępowania egzekucyjnego po zmianie dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw*, PPE 2007, nr 6–8; **Merchel Z.**, *Wydatki i opłaty egzekucyjne*. Komentarz, Sopot 1999; **Merchel D.**, **Merchel Z.**, *Kilka uwag na temat obniżenia opłaty egzekucyjnej*, PPE 2013, nr 4–6; **Michalska M.**, *Skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania egzekucyjnego*, PPE 2007, nr 12; **Michalska-Marciniak M.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 3, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2012; **Michalska-Marciniak M.**, *Czy przysługuje zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności?*, PPC 2010, nr 1; **Michalska-Marciniak M.**, *Wyłączenie komornika sądowego* (w:) K. Lubiński (red.), *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Mielcarek E.**, *Los egzekucji po uchyleniu wyroku opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności*, NP 1960, nr 7–8; **Mościcka A.**, *Zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej i jego skutki*, Nowa Currenda 2013, nr 3; **Mościcka A.**, *Zmiany w przepisach dotyczących nadawania klauzuli wykonalności*, Nowa Currenda 2014, nr 5; **Mucha J.**, *Stosunek powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności do powództwa o ustalenie nieistnienia egzekwowanego roszczenia*, PPE 2014, nr 5–6; **Muliński M.**, *Akt notarialny jako tytuł egzekucyjny*, PPE 2007, nr 5; **Muliński M.**, *Możliwość dochodzenia należności na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego w razie zmiany dłużnika lub wierzyciela*, Pr. Bank. 2002, nr 10; **Muliński M.**, *Nadawanie klauzuli wykonalności krajowemu tytułowi egzekucyjnemu po nowelizacji k.p.c. z 2004 r. i 2005 r.*, PPE 2006, nr 4–6; **Muliński M.**, *Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności krajowemu tytułowi egzekucyjnemu*, Warszawa 2005; **Muliński M.**, *Tytuł egzekucyjny przeciwko spółce osobowej podstawą uzyskania klauzuli wykonalności przeciwko jej wspólnikom*, PPH 2003, nr 6; **Muliński M.**, *Uwzględnienie następstwa prawnego w postępowaniu klauzulowym*, PPE 2004, nr 1–2; **Muliński M.**, *Zakończenie postępowania klauzulowego*, PS 2001, nr 1; **Muliński M.**, *Zażalenie w postępowaniu klauzulowym i postępowanie wywołane jego wniesieniem*, PES 2002, nr 20; **Muliński M.**, *Funkcje postępowania klauzulowego w świetle nowelizacji KPC dotyczących tego postępowania* (w:) K. Flaga-Gieruszynska, G. Jędrejek (red.), *Aequitas sequitur legem. Księga jubileuszowa z okazji 75. urodzin Profesora Andrzeja Zielińskiego*, Warszawa 2014; **Muliński M.**, *Dopuszczalność nadania klauzuli wykonalności notarialnemu tytułowi egzekucyjnemu – glosa do uchwały SN z dnia 4 grudnia 2013 r., III CZP 85/13*, MoP 2014, nr 16; **Muliński M.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do art. 758–1088*, red. J. Jankowski, Warszawa 2011; **Napiórkowski A.**, *Powództwo ekscydencyjne małżonka dłużnika*, Pal. 1973, nr 6; **Nazarewicz P.**, *Powództwo o uchYLENIE mocy obowiązującej tytułu egzekucyjnego*, PPH 2002, nr 12; **Nowak A.**, *Charakter prawny umowy-zlecenia poszukiwania przez komornika majątku dłużnika za wynagrodzeniem*, PPH 2006, nr 3; **Nowak B.**, *Zasadność ochrony zastawnika w drodze powództwa o zwolnienie od egzekucji*, PPC 2014, nr 2; **Nowak-Gruca A.**, *Tytuł egzekucyjny w postaci aktu notarialnego (zagadnienia wybrane)*, PPE 2007, nr 9; **Okońska A.**, *Europejski tytuł egzekucyjny dla roszczeń bezspornych*, Rej. 2007, nr 2; **Olichwier W.**, *Podatki w sądowym postępowaniu egzekucyjnym a pokrywanie wierzycieli i Skarbu Państwa*, Nowa Currenda 2014, nr 4; **Olszanowski J.**, *Skarga na orzeczenie referendarza sądowego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPC 2014, nr 3; **Osiczko M.**, *Kilka uwag na temat zarzutu potrącenia jako podstawy wstrzymania czynności komornika sądowego w trybie art. 822 k.p.c.*, PPE 2006, nr 9–10; **Osowy P.**, *Powództwo cywilne jako merytoryczny środek obrony przed egzekucją administracyjną – zagadnienia wybrane*, PS 2003, nr 6; **Osowy P.**, **Pełczyński P.**, *Kognicja sądu gospodarczego w sprawach egzekucyjnych*, MoP 2001, nr 7; **Pardus J.**, **Pardus B.**, *Złożenie wniosku o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia. Artykuł polemiczny*, RPr. 2013, nr 141 – dodatek naukowy; **Pawlyszcze D.**, *Bankowe tytuły egzekucyjne*, PPH 1998, nr 3; **Pawlyszcze D.**, *System rozliczeń między wspólnikami spółki cywilnej*, PPH 1997, nr 4; **Piankowska I.**, *Wyłączenie komornika sądowego*, Nowa Currenda 2013, nr 8; **Pietrzkowski H.**, *Prawo do sądu*, PS 1999, nr 11–12; **Pietrzkowski H.**, *Prawo do rzetelnego procesu w świetle zmienionej procedury cywilnej*, PS 2005, nr 10; **Pietrzkowski H.**, *Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2007; **Pietrzkowski H.**, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2011; **Pietrzkowski H.**, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2012; **Pietrzkowski H.**, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2014; **Pietrzkowski H.**, *Czynności procesowe zawodowego pełnomocnika w sprawach cywilnych*, Warszawa 2014; **Pietrzkowski H.**, *Nadzór judykacyjny sprawowany na podsta-*

wie art. 759 § 2 k.p.c. nad prawomocnymi czynnościami egzekucyjnymi komornika (w:) P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik (red.), *Proces cywilny. Nauka–Kodyfikacja–Praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, Warszawa 2012; **Pisuliński J.**, *Bankowy tytuł egzekucyjny*, Pr. Bank. 1998, nr 1; **Płóciniczak P.**, *Dopuszczalność wniesienia zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2011, nr 5; **Pogonowski P.**, *Wystawienie dalszych bankowych tytułów egzekucyjnych a stosowanie przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Zagadnienia wybrane*, Rej. 2006, nr 4; Pogonowski P., *Zakaz reformationis in peius w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym*, PPE 2004, nr 3–4; Pogonowski P., *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2007; **Pomykałski S.**, **Szóstakowski T.**, *Przepisy dla komorników. Komentarz*, Warszawa 1974; **Popłonyk D.**, **Zawiślak T.**, *Uwagi do projektu ustawy zmieniającej KPC i inne ustawy przygotowanego przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego w zakresie postępowania egzekucyjnego (w:) K. Markiewicz (red.), Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, Warszawa 2011; **Poznański W.J.**, *Kwestia uwzględnienia kosztów egzekucji z nieruchomości (art. 770 k.p.c.) w planie podziału (art. 1023 § 1, art. 1035 k.p.c.) – rozważania na tle uchwały SN z 20 października 2010 r.*, III CZP 71/10, *Nova Currenda* 2013, nr 4; **Pyziół W.**, *Wspólny rachunek bankowy*, Pr. Bank. 1995, nr 3; **Radwan-Röhrenscheff M.**, *Praktyczne problemy postępowania o wydanie zaświadczenia o Europejskim Tytule Egzekucyjnym*, EPS 2007, nr 11; **Rawczyński R.**, *Nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przy zmianach podmiotowych w trybie art. 788 § 1 k.p.c.*, PPE 2010, nr 7; Rawczyński P., *Referendarz sądowy w postępowaniu egzekucyjnym w sprawach cywilnych (w:) K. Lubiński (red.), W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Rączka P.**, *Udzielanie komornikom sądowym danych i informacji zgromadzonych w ewidencji pojazdów*, PES 2002, nr 21; Rączka P., *Postępowanie w sprawie powołania komornika sądowego (w:) K. Lubiński (red.), W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Romańska M.**, **Dumnicka O.**, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, red. J. Ignaczewski, Warszawa 2010; **Romańska M.**, *Skarga na przewlekłość postępowania sądowego*, PS 2006, nr 1; Romańska M., *Ograniczenie odpowiedzialności dłużnika. Wybrane zagadnienia procesowe*, PPC 2011, nr 4; **Rosmarin S.**, *Wadliwe czynności egzekucyjne*, PPC 1935, nr 13–14; **Różalska A.**, *Powództwa przeciwegzekucyjne jako środki obrony merytorycznej dłużnika. Powództwo opozycyjne*, PES 1997, nr 27; Różalska A., *Wybrane zagadnienia procesowe powództw przeciwegzekucyjnych*, PES 1998, nr 29, s. 73; Różalska A., *Problematyka środków prawnych w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 1996, nr 17; **Rzewuski M.**, *glosa do uchwały SN z dnia 19 kwietnia 2007 r.*, III CZP 16/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 58; **Sadomski J.**, *Następstwo prawne w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności (art. 788 k.p.c.)*, Warszawa 2006; **Sadowska J.**, *Tytuły wykonawcze powstające w postępowaniu przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych (część I)*, PPE 2015, nr 6; Sadowska J., *Tytuły wykonawcze powstające w postępowaniu przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych (część II)*, PPE 2015, nr 7; **Siedlecki W.**, *Przegląd orzecznictwa SN*, PiP 1969, z. 8–9; Siedlecki W., *Przegląd orzecznictwa SN (Prawo procesowe cywilne – I półrocze 1970 r.)*, PiP 1971, z. 2; **Siedlecki W.**, **Resich Z.** (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, Warszawa 1976; **Sikorski G.**, *Prrowadzenie egzekucji z przedmiotu objętego umową o przewłaszczenie na zabezpieczenie*, PES 1996, nr 18, s. 44; Sikorski G., *Zaspokojenie wierzytelności z rachunku bankowego objętego blokadą*, PES 1999, nr 36, s. 61; Sikorski G., *Skutki prawne umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie w stosunkach prawnych stron i osób trzecich*, PS 1997, nr 5; **Śługiewicz W.**, *glosa do postanowienia SN z dnia 18 listopada 1997 r.*, I CKN 155/97, Rej. 1998, nr 10, poz. 72; Śługiewicz W., *glosa do uchwały SN z dnia 19 kwietnia 2007 r.*, III CZP 16/07, Rej. 2009, nr 4; **Sokolowski K.P.**, *Termin do żądania uchylecia zaświadczenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego w Polsce i w Niemczech a prawo europejskie*, PS 2011, nr 6; **Sorysz M.**, *Małżonek dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 2004 r. – wybrane zagadnienia*, MoP 2005, nr 14; Sorysz M., *Nowy system środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym w świetle nowelizacji k.p.c. z 2 lipca 2004 r.*, MoP 2005, nr 2; **Spyra T.**, *Egzekucja ze wspólnego rachunku bankowego*, Pr. Bank. 2001, nr 5; **Stelina J.**, *Zawieszenie komornika sądowego w przypadku wniesienia tzw. subsydiarnego aktu oskarżenia (w:) K. Lubiński (red.), W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, Warszawa 2013; **Studziska J.**, *Dopuszczalność dokonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym w formie elektronicznej. Uwagi de lege lata i de lege ferenda (w:) A. Marciniak (red.), Elektroniczna sądowa postępowania egzekucyjnego w Polsce*, Sopot 2015; **Sychowicz M.** (w:) *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. Piasecki, Warszawa 2006; **Szczurek Z.** (red.), *Egzekucja sądowa w Polsce*, Sopot 2007; **Szczurek Z.** (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Sopot 2005; **Szczurek Z.**, *Gromadzenie w postępowaniu egzekucyjnym informacji o stanie majątkowym dłużnika*, PPE 2005, nr 10–12; **Szczurek Z.**, *Stosowanie zasad naczelnych postępowania cywilnego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2008, nr 1–2; **Szczurek Z.**, *Świadczenie i odpowiedzialność za długi w postępowaniu egzekucyjnym (wybrane zagadnienia)*, PES 1993, nr 3; **Szczurek Z.**, *Zbieranie informacji niezbęd-*

nych dla prowadzenia postępowania egzekucyjnego, Nowa Currenda 2002, nr 12; Szczurek Z., Zlecenie komornikowi poszukiwania za wynagrodzeniem majątku dłużnika, PPE 2008, nr 3–5; Szczurek Z., Zmiana stron w postępowaniu egzekucyjnym, PES 1994, nr 9; Szczurek Z., Ustalanie okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych dla prowadzenia egzekucji sądowej w sprawach cywilnych, PPE 2010, nr 6; Szczurek Z. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Sopot 2013; **Szwagierczak M.**, Kilka uwag o wybranych aspektach nadzoru administracyjnego nad korporacją komorników sądowych, PPE 2003, nr 6–8; **Śladkowski M.**, Sądowe ogólne postępowanie egzekucyjne. Zmiany wynikające z ustawy z 16 września 2011 r., *Jurysta* 2013, nr 7–8; Śladkowski M., Skarga na czynności komornika w praktyce sądowej, *MoP* 2014, nr 18; **Śniady Sz.**, Charakter prawny i dopuszczalność skargi na postanowienie referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym, PPE 2015, nr 3; **Świeboda Z.**, *Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część druga. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2001; Świeboda Z., Pojęcie i rodzaj czynności egzekucyjnych, *Pal.* 1976, nr 10; Świeboda Z., Sąd jako organ egzekucyjny, Warszawa 1980; Świeboda Z., Czynności nadzorcze sądu w trybie art. 759 § 2 k.p.c., *Pal.* 1977, nr 2; Świeboda Z., Egzekucja przeciwko Skarbowi Państwa oraz podmiotom gospodarczym (art. 1060–1062 k.p.c.), *PS* 1994, nr 9; Świeboda Z., Koszty postępowania egzekucyjnego, *PS* 1993, nr 5; **Świeczkowski J.**, Granice nadzoru judykacyjnego sądu sprawowanego nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c., PPE 2007, nr 4; Świeczkowski J., Kilka uwag na temat wszczęcia sądowej i administracyjnej egzekucji z nieruchomości, PPE 2003, nr 6–8; Świeczkowski J., Prowadzenie sądowej egzekucji z nieruchomości po sądowym rozstrzygnięciu w przedmiocie zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej (zagadnienia wybrane), PPE 2004, nr 10–12; Świeczkowski J., Wstrzymanie się komornika z dokonaniem czynności według art. 822 k.p.c., PPE 2006, nr 2–3; Świeczkowski J., Wysłuchanie stron przed zawieszeniem lub umorzeniem postępowania egzekucyjnego, *PES* 2001, nr 13; Świeczkowski J., Postępowanie wykonawcze w sprawach cywilnych, *PIP* 2014, z. 2; Świeczkowski J., Właściwość przemienna komornika w razie egzekucji świadczeń alimentacyjnych (w:) K. Flaga-Gieruszyńska, G. Jędrejek (red.), *Aequitas sequitur legem. Księga jubileuszowa z okazji 75. urodzin Profesora Andrzeja Zielińskiego*, Warszawa 2014; Świeczkowski J., Ochrona dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym – czy nie nadmierna?, *PS* 2014, nr 2; **Taborowski M.**, **Sadowski W.**, Europejski tytuł egzekucyjny dla roszczeń bezspornych (w:) W. Czaplński (red.), *Prawo w XXI wieku. Księga Pamiątkowa 50-lecia Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk*, Warszawa 2008; **Telenga T.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2008; **Tomalak W.**, Status ustrojowy i procesowy komornika sądowego, Warszawa 2014; **Torbus A.**, Środki ochrony prawnej w postępowaniu egzekucyjnym, *Zagadnienia Egzekucji Sądowej w Polsce* 1994, nr 3; **Turek J.**, Czynności klauzulowe, Warszawa 2014; **Tyczka M.**, **Wengerek E.**, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej Kodeksu postępowania cywilnego*, Warszawa 1998; **Walasik M.**, Poddanie się egzekucji aktem notarialnym, Warszawa 2008; Walasik M., Czynności referendarza sądowego w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności, *PPC* 2011, nr 1; **Waldziński C.P.**, Nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego, *Pal.* 2014, nr 5–6; Waldziński C.P., glosa do uchwały SN z dnia 7 marca 2008 r., III CZP 155/07, *Rej.* 2014, nr 5; **Waligórski M.**, Merytoryczna obrona dłużnika przeciwko egzekucji, *PPC* 1938, nr 1–2; **Weitz K.**, Europejski tytuł egzekucyjny, Warszawa 2009; Weitz K., Dopuszczalność zaskarżenia postanowienia oddalającego wniosek o nadanie zaświadczenia Europejskiego tytułu egzekucyjnego, *Pal.* 2010, nr 9–10; Weitz K., System koncentracji materiału procesowego według projektu zmian Kodeksu postępowania cywilnego (w:) K. Markiewicz (red.), *Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, Warszawa 2011; Weitz K. (w:) *System Prawa Procesowego Cywilnego*, red. T. Ereciński, t. 3, Środki zaskarżenia, red. J. Gudowski, cz. 2, Warszawa 2013; **Wengerek E.**, Odpowiedzialność wierzyciela w egzekucji, *PIP* 1963, z. 1; Wengerek E., Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. *Komentarz*, Warszawa 1972; Wengerek E., *Przebieg egzekucyjne powództwa dłużnika*, Warszawa 1967; Wengerek E., *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1978; Wengerek E., Na marginesie artykułu A. Józefowicza pt. „Czynności procesowe organu egzekucyjnego przed wszczęciem egzekucji”, *NP* 1964, nr 4; Wengerek E., Pojęcie, przedmiot i przesłanki postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego (w:) J. Jodłowski (red.), *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego*, Ossolineum 1974; **Wiśniewski P.**, **Sobolewska-Hajbert E.**, **Soliński P.**, Postanowieniem czy zarządzeniem, czyli o przekazywaniu skarg na czynności komornika, *Iustitia* 2014, nr 3; **Wojciechowska N.**, *Protokół stanu faktycznego*, Nowa Currenda 2013, nr 8; **Wolak G.**, Wybrane zagadnienia problematyki skargi na czynność komornika, *Jurysta* 2014, nr 9; **Woźniak Z.**, Charakter prawny odpowiedzialności właściciela obciążonej rzeczy niebędącego dłużnikiem osobistym wierzyciela zabezpieczonej wierzytelności, *PS* 2005, nr 6; Woźniak Z. (w:) *Wybrane zagadnienia egzekucji sądowej*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2008; **Wręczycka K.**, Dochodzenie roszczeń od spółki jawnej i jej wspólników, *PS* 2003, nr 6; Założenia projektu nowej ustawy o komornikach sądowych pod patronatem Ministra Sprawiedliwości, Warszawa, 21 października 2013 r., red. A. Marciniak, Warszawa 2014; **Zamojski Ł.M.**, Miarkowanie opłaty egze-

kucyjnej, PS 2014, nr 11–12; **Zatorski W.**, Stosowanie art. 773 § 1 k.p.c. po dniu 3 maja 2012 r., PPE 2013, nr 4–6; **Zawada K.** Zaskarżanie uchwał wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz uchwał walnego zgromadzenia akcjonariuszy (w:) L. Ogiego, W. Popiołek, M. Szpunar (red.), *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, Kraków 2005, s. 595–607; **Zawistowski D.** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4, Artykuły 730–1088, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2014; **Zawiślak T.**, Nadanie klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c. przeciwko nabywcy nieruchomości obciążonej hipoteką, MoP 2013, nr 17; **Zedler F.**, Dochodzenie roszczeń majątkowych od małżonków, Warszawa 1976; Zedler F., Dopuszczalność skargi na czynności komornika, Pal. 1987, nr 12; Zedler F., Rozpoznawanie skargi na czynności komornika, Pal. 1988, nr 3; Zedler F., Treść i forma skargi na czynności komornika oraz termin i osoby uprawnione do jej wniesienia, Pal. 1988, nr 1–2; Zedler F., glosa do uchwały SN z dnia 20 czerwca 2000 r., III CZP 16/00, OSP 2001, z. 9, poz. 133; Zedler F., Jeszcze w sprawie powództwa małżonka o zwolnienie od egzekucji, NP 1975, nr 5; Zedler F., Nadzór sądu nad czynnościami komornika na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., NP 1975, nr 7–8; Zedler F., Poddanie się egzekucji aktem notarialnym, Rej. 1988, nr 7–8; Zedler F., Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, t. 1 i 2, Toruń 1995; Zedler F., Powództwo małżonka dłużnika o zwolnienie spod egzekucji, PiP 1969, z. 12; Zedler F., Powództwo o zwolnienie od egzekucji, Warszawa 1973; Zedler F., Wybrane zagadnienia poddania się egzekucji (w:) A. Marciniak (red.), *Księga pamiątkowa ku czci profesora Witolda Broniewicza*, Łódź 1998; Zedler F., Zaspokojenie w drodze egzekucji zastawnika zastawu rejestrowego w razie ustanowienia zastawu na zbiorze rzeczy lub praw, Pr. Bank. 1999, nr 4; Zedler F., Zbieg egzekucji lub zabezpieczenia sądowego z egzekucją lub zabezpieczeniem administracyjnym, Zagadnienia Egzekucji Sądowej w Polsce 1994, nr 1; Zedler F., Egzekucja z majątku wspólnego długu jednego z małżonków. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2010 r., III CZP 132/09, PPC 2010, nr 1; **Zemanek S.**, Powództwa przeciwegzekucyjne w świetle nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 2 lipca 2004 r. (w:) A. Oklejak (red.), *Czterdziestolecie kodeksu postępowania cywilnego. Zjazd katedr postępowania cywilnego w Zakopanem (7–9.10.2005 r.)*, Kraków 2006; **Zembrzusi T.**, Zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej do tej samej rzeczy lub prawa majątkowego, RPr. 2010, nr 3; **Zieliński A.**, Egzekucja świadczeń pieniężnych od rolników, NP 1966, nr 11; Zieliński A., Nakładanie grzywien przez komorników sądowych, Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości 1962, nr 9–10; **Ziętek A.**, Poddanie się egzekucji przez pracownika w akcie notarialnym, PiZS 2013, nr 7; **Zylber W.**, Nadzór sądu nad czynnościami komornika według kodeksu postępowania cywilnego, PPC 1935; **Żelewska B.**, Nadzór nad czynnościami komornika (w:) K. Korzan (red.), *Komornicy jako organy egzekucyjne w nowych warunkach ustrojowych (poszukiwanie optymalnych rozwiązań)*, PES 1994, nr 8 – wydanie specjalne; Żelewska B., Nadzór nad czynnościami komornika, Zagadnienia Egzekucji Sądowej w Polsce 1994, nr 3.

DZIAŁ I

Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności

Art. 758. [Właściwe organy]

Sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów rejonowych i działających przy tych sądach komorników.

1. Artykuł 758, podobnie jak art. 2 w odniesieniu do drogi sądowej, stanowi o drodze egzekucyjnej, nie definiując jednak pojęcia „sprawy egzekucyjne”. Z zestawienia obu przepisów z art. 1 płynie wniosek, że „sprawa egzekucyjna” jest tym samym co „sprawa cywilna”, z tym że pierwsze z tych pojęć należy odnieść do postępowania egzekucyjnego, natomiast drugie – do postępowania rozpoznawczego. Oznacza to, że „sprawa egzekucyjna” wynika ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego

i opiekuńczego oraz prawa pracy (sprawa egzekucyjna w znaczeniu materialnym). Sprawą egzekucyjną jest również sprawa, która wprawdzie nie wynika z zakresu wspomnianych stosunków, ale na podstawie ustaw szczególnych zostanie załatwiona według przepisów kodeksu postępowania cywilnego (sprawa egzekucyjna w znaczeniu formalnym). Organami właściwymi do załatwienia sprawy egzekucyjnej są sądy rejonowe (na podstawie przepisów szczególnych także sądy okręgowe – por. m.in. art. 781, 926 § 1, art. 1151¹, 1152) i działający przy tych sądach komornicy. Do organów egzekucyjnych należy zaliczyć także zarządcę, którego ustanawia sąd w egzekucji z innych praw majątkowych (art. 910² § 2), w egzekucji z nieruchomości (art. 931–941), w egzekucji przez zarząd przymusowy (art. 1064¹–1064¹³) oraz w egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 1064¹⁴–1064²³).

O sądzie jako organie egzekucyjnym – por. uwagi do art. 759. Zob. też J. Jankowski, *Dopuszczalność drogi egzekucji sądowej*, PPE 2015, nr 2, s. 5–17.

2. Status komornika sądowego został określony w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 790 z późn. zm.). Według art. 1 tej ustawy komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym (por. także wyrok TK z dnia 20 stycznia 2004 r., SK 26/03, OTK-A 2004, nr 1, poz. 3, oraz uwagi do art. 759). Komornik jest organem władzy publicznej mającym własne kompetencje. Symbolicznym wyrazem publicznoprawnego statusu komornika jest prawo używania pieczęci urzędowej z godłem państwa. Komornik jest objęty szczególną karnoprawną ochroną (art. 222 i n. k.k.), ale jednocześnie ponosi szczególną odpowiedzialność (art. 231 k.k.). Komornik sądowy nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, mimo że czynności, o których mowa w art. 2 u.k.s.e., dokonuje na własny rachunek, finansując je z uzyskiwanych opłat. Komornik sądowy nie otrzymuje uposażenia z budżetu. Od pozycji prawnej komornika jako organu państwa należy oddzielić kwestie osobistego i majątkowego statusu komornika jako określonej osoby, tzw. piastuna organu. Według art. 37 ust. 1 u.k.s.e. ruchomości stanowiące wyposażenie kancelarii stanowią własność komornika i nie podlegają egzekucji jako przedmioty niezbędne do osobistej pracy (szerzej zob. A. Barańska, *Status prawny komornika sądowego i mienia kancelarii komorniczej*, PPE 2008, nr 1–2, s. 15 i n., oraz W. Tomalak, *Status ustrojowy i procesowy komornika sądowego*, Warszawa 2014, s. 128–146 oraz s. 159–166).
3. Na podstawie przepisów szczególnych także sądy okręgowe, rozpoznając sprawy w pierwszej i drugiej instancji, oraz sądy apelacyjne, jako orzekające wyłącznie w drugiej instancji, wykonują niektóre czynności w postępowaniu egzekucyjnym (por. m.in. art. 477⁶ § 3, art. 781, 926 § 1, art. 1151², 1152). Okoliczność ta nie uzasadnia – zważywszy na wąski zakres tych czynności – przypisywania tym sądom funkcji organu

egzekucyjnego. Sąd gospodarczy nie jest sądem egzekucyjnym (uchwała SN z dnia 30 czerwca 1992 r., III CZP 74/92, OSNCP 1992, nr 12, poz. 229); odmiennie P. Osowy i P. Pełczyński, którzy uważają, że sądy gospodarcze są właściwe do rozpatrywania spraw gospodarczych na każdym etapie postępowania cywilnego (P. Osowy, P. Pełczyński, *Kognicja sądu gospodarczego w sprawach egzekucyjnych*, MoP 2001, nr 7, s. 399). Sądu wieczystoksięgowego nie można zaliczyć do ustawowo wykreowanego kręgu organów egzekucyjnych (W. Sługiewicz, glosa do postanowienia SN z dnia 18 listopada 1997 r., I CKN 155/97, Rej. 1998, nr 10, poz. 72).

4. Załatwienie sprawy egzekucyjnej odbywa się za pomocą środków przymusu przewidzianych w przepisach części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego w celu zrealizowania praw i obowiązków ściśle określonych w tytułach egzekucyjnych. Załatwienie sprawy egzekucyjnej polega więc na przymusowej realizacji praw i obowiązków stron wynikających ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, a także z innych stosunków, jeżeli ich wykonanie za pomocą środków przewidzianych w tej części kodeksu postępowania cywilnego zostało powierzone na podstawie przepisów szczególnych sądom lub komornikom sądowym. Postępowanie egzekucyjne będące częścią postępowania cywilnego prowadzone jest według określonych zasad. W polskiej doktrynie nie został stworzony jeden katalog zasad postępowania egzekucyjnego. Odrębności postępowania egzekucyjnego w stosunku do postępowania rozpoznawczego oraz przyjęta w kodeksie postępowania regulacja prawna postępowania egzekucyjnego uzasadniają wyróżnienie dwóch podstawowych jego zasad: dyspozycyjności i formalizmu postępowania. Natomiast w ograniczonym zakresie występują tu inne naczelnne zasady postępowania cywilnego, w szczególności: prawdy materialnej, kontradiktoryjności, równoprawienia stron bądź uczestników postępowania, bezpośredniości, koncentracji materiału procesowego, ustności i pisemności oraz inicjatywy organów procesowych i egzekucyjnych odnośnie do toku postępowania (tak A. Marciniak, *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2005, s. 29–45; zob. też Z. Szczurek, *Stosowanie zasad naczelnnych postępowania cywilnego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, PPE 2008, nr 1–2, s. 35 i n.).
5. Podobnie jak w przypadku drogi sądowej możemy mówić o pierwotnej niedopuszczalności egzekucji sądowej (istniejącej w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego) oraz następczej niedopuszczalności egzekucji sądowej (powstałej w toku egzekucji). W pierwszym przypadku organ egzekucyjny odmówi wszczęcia egzekucji, w drugim zaś umorzy postępowanie egzekucyjne z urzędu (por. uwagi do art. 796 i 824 § 1 pkt 1). Nie jest dopuszczalna droga sądowa do dochodzenia przez komornika należności z tytułu kosztów egzekucyjnych ustalonych prawomocnym postanowieniem komornika, wydanym przeciwko dłużnikowi egzekwowanemu w stosunku do osób trzecich, które zobowiązały się je pokryć w drodze przejścia długu (uchwała SN z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 20/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 25).

Tadeusz Ereciński, redaktor naukowy – profesor prawa Uniwersytetu Warszawskiego, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracami Izby Cywilnej; wybitny cywilista o ogromnym dorobku piśmienniczym z zakresu postępowania cywilnego, prawa o ustroju sądów powszechnych, międzynarodowego postępowania cywilnego oraz międzynarodowego arbitrażu handlowego; wieloletni członek i do grudnia 2015 r. Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Henryk Pietrzkowski – sędzia Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, znany ze znakomitego piśmiennictwa prawniczego, autor m.in. opracowań *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych* oraz *Czynności procesowe zawodowego pełnomocnika w sprawach cywilnych*.

Oddajemy do rąk Czytelników kolejne wydanie dużego komentarza do kodeksu postępowania cywilnego. Autorstwo najwybitniejszych autorytetów polskiego prawa procesowego cywilnego oraz długoletnia obecność dzieła na rynku wydawniczym gwarantują najwyższy poziom merytoryczny i edytorski publikacji.

W piątym wydaniu komentarz został podzielony na sześć tomów:

- tomy I–III obejmują komentarz do części pierwszej kodeksu – postępowania rozpoznawczego,
- w tomie IV omówiono postępowanie rozpoznawcze (nieprocesowe) części pierwszej i postępowanie zabezpieczające (część druga),
- w tomie V – postępowanie egzekucyjne (część trzecia),
- a w tomie VI – przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego (część czwarta) oraz dotyczące sądu polubownego (arbitrażowego) (część piąta).

W części dotyczącej postępowania egzekucyjnego zostały uwzględnione liczne zmiany wynikające z kilkunastu ustaw uchwalonych w latach 2013–2016, w tym również wchodzące w życie 8 września 2016 r. Dotyczą one m.in. wniosku o wszczęcie egzekucji, poszukiwania majątku dłużnika, złożenia wykazu majątku przed komornikiem, zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej, postępowania o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, tytułu wykonawczego obejmującego świadczenie w walucie obcej, środków zaskarżenia, w szczególności skargi na czynności komornika oraz zażalenia, przebiegu egzekucji z ruchomości oraz z rachunków bankowych, podziału sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, kompetencji referendarza sądowego.

Skomentowano nowe działy zawierające regulacje określające wydawanie w Polsce odpowiednich zaświadczeń dotyczących orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych, a także w sprawach alimentacyjnych, przepisy dotyczące informatyzacji postępowania cywilnego, w tym m.in. wprowadzenie możliwości tzw. licytacji elektronicznej przeprowadzanej za pomocą systemu teleinformatycznego. Omówiono również zmiany nowelizujące zasady egzekucji świadczeń alimentacyjnych wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Dzieło uzupełniono nowymi pozycjami piśmiennictwa i orzecznictwa sądowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

